

Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського
Факультет дошкільної і початкової освіти імені Валентини Волошиної
Кафедра дошкільної освіти

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ ПЕДАГОГА В КОНТЕКСТІ НАСТУПНОСТІ ДОШКІЛЬНОЇ ТА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

IX Міжнародної науково-практичної
Інтернет-конференції
(наукове електронне видання)

Випуск 14

Вінниця 2025

Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського
Факультет дошкільної і початкової освіти імені Валентини Волошиної
Кафедра дошкільної освіти

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ ПЕДАГОГА В КОНТЕКСТІ НАСТУПНОСТІ ДОШКІЛЬНОЇ ТА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ

**Збірник матеріалів
IX Міжнародної науково-практичної
Інтернет-конференції**
у рамках проєктів Еразмус + Jean Monnet : Module
101085267 — SEEDUE4UA — ERASMUS-JMO-2022-HEI-TCH-RSCH
101085524 — EcoEdEU — ERASMUS-JMO-2022-HEI-TCH-RSCH
101085248 — PEGEU — ERASMUS-JMO-2022-HEI-TCH-RSCH
(наукове електронне видання)

Випуск 14

Вінниця 2025

Рекомендовано до друку вченою радою факультету дошкільної і початкової освіти імені Валентини Волошиної Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського (протокол № 9 від 23.04.2025 року)

Редакційна колегія:

Бадіца М.В.	кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри дошкільної освіти ВДПУ імені Михайла Коцюбинського
Карук І.В.	доктор філософії (PhD), доцент кафедри дошкільної освіти ВДПУ імені Михайла Коцюбинського
Колеснік К.А.	доктор філософії (PhD), доцент, доцент кафедри дошкільної освіти ВДПУ імені Михайла Коцюбинського
Колосова О.В.	кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри дошкільної освіти ВДПУ імені Михайла Коцюбинського
Король А.В.	доктор філософії (PhD), доцент кафедри дошкільної освіти ВДПУ імені Михайла Коцюбинського
Кривошея Т.М.	кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри дошкільної освіти ВДПУ імені Михайла Коцюбинського (<i>голова редакційної колегії</i>)
Пахальчук Н.О.	кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри дошкільної освіти ВДПУ імені Михайла Коцюбинського
Перетяга Л.Є.	доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри дошкільної освіти ВДПУ імені Михайла Коцюбинського
Савчук З.С.	кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри дошкільної освіти ВДПУ імені Михайла Коцюбинського
Шикиринська О.В.	кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри дошкільної освіти ВДПУ імені Михайла Коцюбинського

Рецензенти:

Дичківська І. М., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри дошкільної педагогіки і психології та спеціальної освіти імені проф. Т. І. Поніманської Рівненського державного гуманітарного університету.

Цвєткова Г. Г., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри дошкільної освіти Українського державного університету імені Михайла Драгоманова.

A 43 Актуальні проблеми формування творчої особистості педагога в контексті наступності дошкільної та початкової освіти: збірник матеріалів IX Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції (Вінниця, ВДПУ імені Михайла Коцюбинського, 26-27 березня 2025 р.) / за ред. Т.М.Кривошеї; Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, факультет дошкільної і початкової освіти імені Валентини Волошиної. Вінниця, 2025. Вип. 14. 320 с.

A 43 Actual problems of the teacher's creative person forming in the context of continuity of preschool and primary education: Collection of the IX International Scientific Internet Conference (Vinnytsia, Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University, 26-27 March 2025) / ed. T. Kryvosheya; Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University, Faculty of Preschool and Primary education. Vinnytsia, 2025. Issue 14. 320 p.

До збірника включені наукові статті з актуальних проблем професійно-творчої підготовки педагогів у контексті завдань реалізації наступності дошкільної та початкової освіти, які підготовлені викладачами і здобувачами вищої освіти України та зарубіжжя у межах наукового співробітництва.

Матеріали збірника адресовані викладачам і студентам ЗВО, педагогічним працівникам початкової школи та закладів дошкільної освіти, а також усім, хто цікавиться питаннями навчання й виховання дітей.

The collection includes scientific articles on actual issues of professional and creative training of teachers in the context of the tasks of implementing the continuity of preschool and primary education, prepared by teachers and students of Ukraine and the foreign countries within the framework of scientific cooperation.

The publication is oriented on lecturers and students of universities, teachers of primary school and institutions of preschool education, and everyone who is interested in problems of education and upbringing of children.

Статті публікуються в авторській редакції.

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1. ТВОРЧА ДІЯЛЬНІСТЬ ПЕДАГОГА В КОНТЕКСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ЗАВДАНЬ ПЕРСПЕКТИВНОСТІ Й НАСТУПНОСТІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ТА ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ.....	9
Котик Марина. Музична театралізація як засіб розкриття творчого потенціалу дітей у системі дошкільної та початкової освіти	9
Мальов Сергій. Підготовка майбутніх педагогів до формування естетичної компетентності дітей в контексті дошкільної та початкової освіти	12
Марусик Анастасія. Креативні технології формування англійської комунікативної компетентності молодших школярів в позааураційній діяльності.....	16
Старовойт Леся. Інноваційні підходи до творчої діяльності педагога в умовах наступності дошкільної та початкової освіти.....	19
Шпак Тетяна. Педагогічні умови формування готовності дітей старшого дошкільного віку до навчання в школі.....	22
Юрченко Ольга. Перша навчальна книга дитини як відображення культури народу і основа морального виховання в Україні XVIII століття	25
Ярмошкіна Майя, Добролюбова Наталія. Розвиток логіко-математичної компетентності дітей дошкільного віку у процесі забезпечення наступності між дошкільною та початковою освітою.....	30
РОЗДІЛ 2. ТВОРЧИЙ ПІДХІД ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ЯК ПЕРЕДУМОВА ОСОБИСТІСНОГО ЗРОСТАННЯ ДИТИНИ.....	34
Kolesnik Kateryna, Karuk Inna. Psychological and pedagogical principles of the formation of preschoolers' communicative competence in the process of organized and independent activity.....	34
Волос Тетяна. Розвиток моральної компетентності дітей старшого дошкільного віку....	36
Гайдучок Ірина. Особливості розвитку монологічного мовлення дітей старшого дошкільного віку.....	40
Гончарук Ольга. Творчість і творчі здібності дітей дошкільного віку: дефінітивний аналіз...	43
Грабівська Ольга. Використання творчих методів у проєктній діяльності для розвитку комунікативних навичок дітей дошкільного віку.....	45
Григор'єв Сергій. Особливості математичного розвитку дітей дошкільного віку в сучасних умовах.....	48
Гриценко Євгенія. Важливість інтеграції STEM-компонентів у повсякденну діяльність дитини	50
Громченко Кароліна. Педагогічні умови використання казок В.Сухомлинського у вихованні відповідальності дітей середнього дошкільного віку.....	51
Дунаєва Олена. Інноваційні технології як засіб розвитку пізнавальної активності старших дошкільників на заняттях з математики.....	54
Дячук Анастасія. Шляхи естетичного виховання дітей старшого дошкільного віку.....	56
Заєць Леся. Ігрова діяльність як джерело виховання природничо-дослідницької культури дітей шостого року життя.....	59
Іщенко Людмила. Дитячо-батьківські взаємини як чинник формування обдарованої дитини.....	62
Каменчук Карина. Педагогічні технології як засіб формування ціннісних орієнтацій	65

забезпечення якісної освіти в умовах нової української школи	
Імбер Вікторія. Вивчення фінансових понять у початковій школі: аспект наступності ..	137
Коваленко Катерина. Діяльнісна математика в початковій школі.....	139
Комарівська Надія. Забезпечення контролю за самостійною діяльністю здобувачів вищої освіти в структурі навчально-виховного процесу.....	142
Олександр Кушнір. Можливості використання штучного інтелекту в початковій освіті	145
Лавренюк Аліна, Любчак Людмила. Умови організації освітнього середовища групи продовженого дня в контексті ідей нової української школи	150
Лісіна Лариса, Коломоєць Ганна. Сучасні інструменти оцінювання	152
Мозуль Ірина. Як творчий учитель може перетворити звичайний урок на справжню освітню пригоду	156
Науменко Анастасія. Міжпредметна інтеграція як ефективний інструмент розвитку критичного мислення здобувачів початкової освіти	159
Пасіула Анастасія. Умови розвитку творчості в молодших школярів з порушеними соціальними зв'язками	162
Подольян Тетяна. Побудова занять з образотворчого мистецтва на інтегративній основі як педагогічна умова формування в молодших школярів естетичного сприймання	166
Польняк Ольга. Педагогічні умови формування арттерапевтичної культури учнів початкової школи	168
Прохніцька Ярослава. Шляхи розвитку зв'язного мовлення учнів школи I ступеня на уроках української мови	172
Рябець Олександра. Методика впровадження технології едьютейнмент на уроках «Я досліджую світ» в початковій школі	174
Федорчук Наталія. Гуманізм як пріоритет фахової підготовки майбутніх вчителів початкових класів	178
Франчук Наталія, Полупан Єлизавета. Лінгводидактичний аспект навчання молодших школярів морфеміки	182
Шеремет Ольга. Особливості інтеграції штучного інтелекту в мовну освіту молодших школярів	185

РОЗДІЛ 4. ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИЙ КОНТЕКСТ ПІДГОТОВКИ ТВОРЧИХ ПЕДАГОГІВ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ..... 188

Бабюк Тетяна, Каньоса Наталія. Психолого-педагогічний аспект практичної підготовки здобувачів вищої освіти спеціальності дошкільна освіта	188
Басюк Наталія. Керування емоціями як основа формування мотивації до навчання у майбутніх учителів початкової школи	192
Брилін Борис, Тодосієнко Наталія. Сучасні підходи до формування творчої особистості вчителя музичного мистецтва в контексті євроінтеграції	194
Ватаманюк Галина. Педагогічні умови формування творчої активності майбутніх педагогів закладів дошкільної і початкової освіти	199
Виговська Ольга. Державно-суспільний контекст підготовки творчого вчителя: реалії та перспективи вищої педагогічної освіти	203
Кіт Галина. Творчий розвиток майбутнього вчителя початкової школи: відображення сучасних засад Європейського Союзу.....	217
Коробов Михайло. Формування фасилітаційної компетентності майбутніх фахівців як запорука творчої педагогічної діяльності	224
Проц Марта. Шляхи формування творчої компетентності майбутніх учителів	228

уроку, в якому засоби виразності, що слугують розкриттю образу, взаємопроникають один в одного, основні структурні складові теоретичної частини заняття наповнені змістом образотворчої діяльності, водночас процес практичної діяльності збагачений за рахунок поглиблення уявлень учнів про «мови» різних видів мистецтва.

У процесі інтеграції різних видів мистецтва та образотворчої діяльності виникає поле активного засвоєння універсальних здібностей особистості школяра. Взаємозв'язок образотворчої діяльності з іншими елементами інтеграції створює в дітей молодшого шкільного віку особистісно значущі для кожного мотиви діяльності, що забезпечує продуктивність творчих зусиль. Інтеграція всіх цих елементів уроку образотворчого мистецтва стимулює розвиток здатності дітей до естетичного сприймання навколишнього середовища і творів мистецтва.

Список використаних джерел

1. Блудова Ю. О. Художньо-естетичне виховання як один з основних чинників гармонійного розвитку особистості. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2015. Вип. 40. С. 64-70.
2. Бутенко В. Г. Художньо-естетична освіта молоді та шляхи її модернізації. *Вісник Запорізького національного університету: зб. наук. ст. Серія: Педагогічні науки*. Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2022. С. 18-23.
3. Данько Н., Павлушенко Н., Васько О. Здійснення педагогічної інтеграції на уроках образотворчого мистецтва в початкових класах. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2021. № 5 (109). С. 45-59.
4. Заровська Г. Формування естетичних цінностей молодших школярів на уроках мистецтва. *Молодь і ринок*. 2022. № 2 (200). С. 150-152.
5. Колягін Ю.М., Алексєнко О.Л. Інтеграція шкільного навчання. *Початкова школа*. 2019. № 9. С. 28-31.
6. Масол Л. М. Методика навчання мистецтва у початковій школі / за ред. Л. М. Масол. Харків: Ранок, 2006. 256 с.
7. Миропольська Н., Ничкало С., Рагозіна В. Уроки художньо-естетичного циклу в школі: навчання і виховання : навч. посіб. Тернопіль: Богдан, 2006. 240 с.
8. Печерська Є. П. Уроки образотворчого мистецтва в початкових класах: навч. посібник. Київ: Либідь, 2011. 272 с.
9. Сбітнева О.Ф. Особливості естетичного виховання у молодшому шкільному віці. *Початкова школа*. 2014. № 3. С. 26-30.
10. Суботницький І. М. Естетичне виховання молодших школярів через формування естетичних почуттів засобами мистецтва. *Вісник Житомирського державного університету. Педагогічні науки*. 2020. Випуск 74. С. 58-60.

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ АРТТЕРАПЕВТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Ольга Польняк, здобувач ступеня вищої освіти «магістр»

Науковий керівник: Т.Яковина, кандидат педагогічних наук, доцент,
Рівненський державний гуманітарний університет (Україна)

PEDAGOGICAL CONDITIONS FOR THE FORMATION OF ART THERAPY CULTURE OF PRIMARY SCHOOL STUDENTS

Olga Polnyak, master's student

Rivne State University of the Humanities (Ukraine)

Анотація. У публікації порушується актуальна проблема формування арттерапевтичної культури молодших школярів. Розкривається зміст поняття «арттерапевтична культура учнів початкової школи», схарактеризовано види арттерапевтичних технік, які успішно застосовуються в сучасній початковій школі. У висновках наголошується, що формування арттерапевтичної культури в початковій школі сприяє гармонійному розвитку особистості, емоційному благополуччю та покращенню соціалізації дитини.

Ключові слова: артпедагогіка, арттерапевтична культура, арттерапевтичні техніки, початкова школа, творча діяльність.

Abstract. The publication raises the topical issue of forming the art therapy culture of primary school students. The content of the concept of 'art therapy culture of primary school pupils' is revealed, the types of art therapy techniques that are successfully used in modern primary school are characterised. The conclusions emphasise that the formation of art therapy culture in primary school contributes to the harmonious development of the individual, emotional well-being and improvement of the child's socialisation.

Key words: art pedagogy, art therapy culture, art therapy techniques, primary school, creative activity.

Соціальні процеси, які мають місце у сучасному українському суспільстві початку нового тисячоліття, ставлять перед вітчизняною педагогікою нові завдання освіти і виховання підростаючого покоління, зокрема виховання засобами мистецтва. У системі освіти мистецтво зазвичай сприймається як найважливіший засіб естетичного розвитку та формування здобувачів. У фундаментальному процесі розвитку особистості естетичному вихованню належить винятково важлива роль, оскільки воно закладає основи світогляду за рахунок позитивних естетичних емоцій. Сьогодні мистецтво набуває особливого значення не лише як засіб розвитку та становлення особистості, а й як ефективний інструмент збереження здоров'я учнів, профілактики різних порушень і захисту дитячої психіки від агресивного впливу навколишнього середовища.

Сучасні освітні та виховні завдання зумовлені складністю й багатогранністю проблем сучасного світу, в якому зростає та формується нове покоління. До цих викликів належать війна та її наслідки, загострення соціальних конфліктів, що підвищують рівень психологічної напруги в суспільстві, вплив науково-технічного прогресу, який спричиняє екологічні проблеми, забруднення довкілля, техногенні катастрофи, стрімке зростання інформаційних потоків тощо. Усе це значно впливає на розвиток дітей, що виявляється у зниженні рівня їхнього фізичного та психічного здоров'я і певних особливостях вікового розвитку.

Таким чином, система освіти зіштовхується з необхідністю розширення напрямів психолого-педагогічної корекції для учнів початкової школи. Це передбачає, зокрема, активне впровадження інноваційних педагогічних методик, спрямованих на всебічний розвиток інтелектуального та творчого потенціалу дітей.

Відомо, що мистецтво має цілющу силу ще з давніх часів. За свідченнями провідних українських педагогів О. Савченко [4], О. Сороки [5] та ін. мистецтво сприяє розвитку механізмів психологічного захисту від шкідливих зовнішніх впливів середовища, формуванню арттерапевтичної культури школярів ЗЗСО та молодших класів, зокрема.

На сьогодні виникла нагальна потреба в удосконаленні та організації педагогічного процесу в початковій школі з метою збереження психологічного здоров'я учнів, особливо молодших класів, які через вікові особливості є найбільш вразливими до негативного впливу зовнішнього середовища та потребують особливого психологічного захисту. Війна та складні умови, в яких зараз функціонує українська школа, ускладнюють ефективно вирішення цих завдань, що зумовлює необхідність наукової розробки нових підходів до їх подолання.

Актуальність цього дослідження полягає у вивченні педагогічних умов формування арттерапевтичної культури учнів початкової школи, що потребує посиленого акценту на збереженні їхнього здоров'я в умовах війни.

Формування арттерапевтичної культури молодших школярів розглядається в соціально-психолого-педагогічному аспектах [2; 3]. З одного боку, у зв'язку з освоєнням молодшими школярами арттерапевтичної культури як частини загальнолюдської культури і переведення її в особистий досвід, що сприяє інтеграції особистості молодшого школяра в сучасну культуру та його соціалізації, з іншого, у зв'язку зі стимулюючою роллю мистецтва у розвитку особистості учня, що включає в себе – навчально-естетичний потенціал мистецтва в освітньому процесі ЗЗСО, що сприяє максимальному розвитку дитини, формуванню її мотивів і цінностей. Весь перерахований вище комплекс взаємодій здійснюється з метою профілактики порушень і збереження психологічного здоров'я дітей, а також корекції негативних психоемоційних станів.

І. Підласий зазначає, що арттерапевтична культура учнів початкової школи – це комплекс сформованих у молодших школярів емоційно-естетичних, творчих і комунікативних навичок, що розвиваються через використання арттерапевтичних методів в освітньому процесі [3, с. 45].

Арттерапевтична культура учнів початкової школи включає:

- емоційно-естетичне сприйняття – здатність виражати емоції та почуття через мистецькі засоби (малюнок, музика, рух, театр);
- творчу самореалізацію – розвиток уяви, образного мислення, вміння створювати власні художні твори;
- психологічний комфорт – уміння долати стрес, страхи та внутрішні конфлікти за допомогою арттерапевтичних технік;
- комунікативну компетентність – здатність взаємодіяти з однолітками та вчителями через мистецьке самовираження [1, с. 69].

Артпедагогіка є ефективним засобом комплексного формування особистості дитини, сприяючи не лише засвоєнню культурних знань, розвитку здібностей і творчого потенціалу, а й гармонійному вихованню через об'єднання різних мистецьких елементів. Використання нових технік у роботі з дітьми допомагає спрямовувати їх до добра, краси та внутрішньої рівноваги.

Однією з ключових складових артпедагогіки є арттехнології, які поєднують у собі як безпосередній зв'язок із різними видами мистецтва, так і вплив на емоційний стан дитини, її соціальні знання. Вони сприяють гармонізації внутрішнього світу школярів, допомагаючи їм адаптуватися до змін та емоційно регулювати свої переживання.

З погляду розвитку художньо-естетичної творчої свободи, розглянемо такі види арттехнологій, які можна реалізовувати в умовах початкової школи:

- 1) бібліотерапія,
- 2) музикотерапія,
- 3) драматерапія,
- 4) лялькова терапія,
- 5) казкотерапія,
- 6) малюнкова терапія.

Бібліотерапія як один із напрямів арттехнологій базується на силі мови та її здатності впливати на емоційний стан людини. Цю методику можна застосовувати різними способами залежно від індивідуальних психологічних особливостей учня. В її основі лежать твори різних літературних жанрів – від малої прози до поезії.

Драматерапія та імаготерапія є формами рольової гри, що сприяють розвитку голосу, сценічної пластики, уяви, емоційного вираження та здатності до імпровізації. Такі методики допомагають дітям глибше розуміти свої почуття та взаємодіяти із соціальним середовищем.

Лялькотерапія є однією з найпоширеніших арттехнологій, що активно використовується в сучасній арттерапії та педагогіці. Вона розкриває значення ляльок як

засобу формування рольової поведінки, зниження емоційної напруги, корекції поведінкових відхилень і розвитку соціальних навичок. Лялькотерапія розглядається як інноваційний педагогічний інструмент, що може мати різні форми – корекційну, пізнавальну, нормативну тощо. Вона часто поєднується з драматерапією та імаготерапією, оскільки в центрі цих методик стоїть процес створення та осмислення образу, що відіграє ключову роль у формуванні особистості. Лялькотерапія підходить для всіх вікових груп, проте її роль, значення та функції варіюються залежно від віку дитини [7].

Ця цікава арттехнологія реалізується індивідуально і в групах. Лялькотерапія має різнобічний вплив на регуляцію емоційних розладів та поведінки дитини, а також сприяє за допомогою ляльок самопізнанню. Ляльковий театр дає молодшим школярам можливість позбутися відчуття самотності, комплексів та сприяє самовираженню. Тут найкращим варіантом може стати інтерактивний театр.

Театралізований формат лялькотерапії дозволяє об'єднувати різні види мистецтва, зокрема музику, живопис, танці, літературу та акторську гру, що сприяє всебічному розвитку та соціалізації дитини. Участь молодших школярів у театральних постановках не тільки допомагає їм приміряти різні ролі, а й розширює уявлення про різні життєві ситуації та середовища.

Сценарій лялькотерапії – це сукупність спеціально розроблених заходів, які педагог створює разом із дитиною для розвитку її комунікативних навичок, розуміння емоцій оточуючих та формування здатності до адекватного реагування в соціальних ситуаціях. Завдяки цьому методу можна ефективно коригувати рольову поведінку молодших школярів, допомагаючи їм подолати самотність, сором'язливість, а також мовленнєві труднощі, такі як заїкання чи мовленнєве гальмування, що можуть стати перешкодою для успішної соціалізації та вплинути на психоемоційний стан дитини.

Зв'язок дитини з лялькою формується з раннього віку, і рольова гра часто відображає сімейні стосунки, моделі поведінки та взаємозв'язки між членами родини. У таких іграх можуть бути присутні як внутрішньосімейні, так і міжсімейні ролі, що сприяє глибшому розумінню соціальних відносин і формуванню емоційного інтелекту.

Для ефективного застосування рольового підходу важливо спершу визначити соціальний статус, який дитина надає своїй ляльці під час гри, а також її ціннісно-орієнтаційну функцію. Завдяки цьому соціальний статус дозволяє «програвати» відповідні ролі, формуючи уявлення про них на основі реального досвіду спілкування з дорослими.

Казкотерапія передбачає використання різних типів казок, зокрема рецепторних, фантастичних, дидактичних тощо. Діти можуть не лише читати готові історії, а й створювати власні – малювати казкові сюжети, писати тексти або відтворювати їх у вигляді театралізованих сцен. Казковий світ допомагає розвивати здатність приймати альтернативні рішення, проявляти гнучкість і креативність у складних ситуаціях. Окрім цього, казка може слугувати інструментом діагностики особистісних проблем.

Виховна цінність казок є надзвичайно важливою, оскільки вони дають дитині змогу познайомитися з протилежними сторонами світу: красою та потворністю, добром і злом, людяністю та жорстокістю, реальністю та фантастикою. Через казкові образи дитина засвоює моральні орієнтири та вчиться відрізняти позитивне від негативного.

Малюнкова терапія є ефективним методом розвитку творчих здібностей, у якому колір, форма, лінія та образи взаємодіють із візуальними відчуттями дитини, стимулюючи її уяву та сприяючи вільному мисленню. Сучасні техніки ізотерапії допомагають дітям не лише розкривати свій художній потенціал, а й краще розуміти власні почуття, досліджувати внутрішній світ, виявляти емоційні труднощі, а також усвідомлювати свої сильні та слабкі сторони. Завдяки цьому методу дитина стає більш відкритою у спілкуванні та здобуває навички самовираження.

Музикотерапія, яка включає ритмотерапію, вокальні вправи, прослуховування музики та інші форми, займає важливе місце серед арттехнологій. Вона сприяє розвитку асоціативного мислення, допомагає учням початкової школи знижувати рівень стресу та

зміцнювати емоційну стійкість. Окрім того, зростає зацікавленість у дослідженнях, що вивчають вплив звукових вібрацій музичних інструментів на відновлення роботи різних систем організму, що відкриває нові перспективи в терапевтичній практиці.

Індивідуально-психологічні та соціально-психологічні характеристики учнів початкової школи відіграють ключову роль у виборі арттерапевтичних методів, що відповідають їхнім потребам. З педагогічної точки зору використання різних арт-терапевтичних технологій сприяє формуванню в дітей механізмів самопізнання, підвищенню самооцінки, розвитку емоційної свідомості, здатності до саморозуміння та самоприйняття. Крім того, такі методи допомагають учням навчитися співпереживати, усвідомлювати власну соціальну відповідальність і встановлювати гармонійні стосунки з оточуючими.

Таким чином, формування арттерапевтичної культури в початковій школі сприяє гармонійному розвитку особистості, емоційному благополуччю та покращенню соціалізації дитини. Усі запропоновані види арттехнологій мають цінне значення при розвитку та формуванні особистості молодших школярів і не повинні ігноруватися з точки зору педагогічної спрямованості процесів навчання та виховання.

Список використаних джерел

1. Богданова О. Основи педагогіки: навчальний посібник. Київ: Академія, 2020.
2. Коренівська В., Атаманчук Н. Застосування арт-терапії в освітньому процесі сучасної початкової школи. *Витоки педагогічної майстерності*. 2024. № 34. С. 119-123.
3. Підласий І. Педагогіка: новий курс: підручник. Київ: Вища школа, 2019.
4. Савченко О. Дидактика початкової школи. Київ: Генеза, 2019.
5. Сорока О. Педагогічні умови підготовки майбутніх учителів початкової школи до використання арт-терапевтичних технологій. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2015. № 7 (51). С. 156-165.
6. Філатова Л., Радченя І. Підготовка майбутніх учителів початкових класів до розвитку творчого потенціалу молодших школярів засобами арттерапії. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2021. Вип. 35, Т. 6. С. 215-221.
7. Яковишина Т. Лялькотерапія як напрям артпедагогіки у роботі з дітьми з особливими освітніми потребами. *Наукові інновації та передові технології*. Серія «Педагогіка». Вип. 2(30). 2024. С. 1459-1469.

ШЛЯХИ РОЗВИТКУ ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ УЧНІВ ШКОЛИ І СТУПЕНЯ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Ярослава Прохніцька, здобувач ступеня вищої освіти «магістр»

Науковий керівник: І.А. Стахова, доктор філософії (PhD), доцент

Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського (Україна)

WAYS OF DEVELOPING COHERENT SPEECH OF PRIMARY SCHOOL STUDENTS IN UKRAINIAN LANGUAGE LESSONS

Yaroslava Prokhnitska, master's student

Vinnitsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University (Ukraine)

Анотація. У статті наголошено на проблемі розвитку зв'язного мовлення учнів початкової школи. Представлено шляхи розвитку зв'язного мовлення: використання інформаційно-комунікаційних технологій, ігор та ігрових вправ, налагодження інтеграційних зв'язків тощо.

Ключові слова: зв'язне мовлення, учні початкової школи.